

Nieuw sturingsmodel LandvanWaarde biedt gestapelde beloningen op maat

Inspiratiesheet voor nieuwe verdienmodellen

Beloningsysteem voor natuur- en landschapsbeheer door boeren

LandvanWaarde organiseert en bundelt sets van verschillende beloningen voor natuurbeheer door boeren. De pilot is uitgerold in Salland (Overijssel) en liep van 2017 tot 2022. Dertig boeren met samen 1.200 ha landbouwgrond nemen deel aan de pilot. Het is een initiatief van Stichting Courage, Landschap Overijssel en Nationaal Groenfonds. Het doel is om passende beloningen voor elke boer te bieden voor het bevorderen van natuurinclusiviteit.

2. Wie betaalt?

Collectief Midden Overijssel via ANLb-subsidies, a.s.r Real Estate, provincie Overijssel en een landgoed aangevuld met landelijke beloningssystematieken zoals On the Way to PlanetProof van Friesland Campina.

Governance door een 'Council'

Startpunt van de pilot is het organiseren van een 'council'. Dit is uniek aan deze pilot. In de Council zijn belanghebbende organisaties en bedrijven vertegenwoordigd. Ook zijn deelnemende boeren vertegenwoordigd. Partijen in deze Council werken samen aan het bundelen en organiseren van beloningen. In deze Council zitten als (potentiële) beloners:

- **Natuurorganisaties:** terreinbeheerders (Staatsbosbeheer, Landschap Overijssel), Trees for All, Natuur & Milieu Overijssel, landgoederen, ANV Groen Salland, Stichting Kostbaar Salland en SBNL Natuurfonds.
- **Commerciële partijen:** Rabobank, a.s.r. real estate, Noorderlandmelk en Nationaal Groenfonds.
- **Overheden:** Ministerie van LNV, Provincie Overijssel, Gemeenten Raalte en Olst-Wijhe en Waterschap Drents-Overijsselse Delta.

1. Waar?

3. Waarvoor wordt betaald?

Het ontvangen van beloningen is gebaseerd op het behalen van drie niveaus per gebiedstypes. Criteria komen niet altijd overeen met beloningssystematieken, maar kunnen gebruikt worden als indicatie.

Open weidegebied	Goud	Zilver	Brons
Biodivers areaal	10%	7,5%	5%
Plasdras	Minimaal 0,5%	Minimaal 0,5%	Minimaal 0,5%
Kruidenrijk grasland	Ja	Ja	Ja

Dooraderings-gebied	Goud	Zilver	Brons
Biodivers areaal	10%	7,5%	5%
Poel	1 per 25 ha	1 per 50 ha	Nee
Opgaande beplanting	>100 meter randlengte per ha	>80 meter randlengte per ha	>60 meter randlengte per ha
Kruidenrijk grasland blokken	Maximaal 33% van het biodiverse areaal	Maximaal 33% van het biodiverse areaal	Maximaal 33% van het biodiverse areaal

4. Wat wordt er betaald en hoeveel?

Waardering/ status

Toegang tot kennis/grond

Invloed en inspraak

Materiële beloning/geld

Al beschikbare beloningen

- ANLb-vergoedingen voor gedeelde kosten. Een uitbreiding van de ANLb heeft plaatsgevonden waardoor boeren met areaal in gebieden niet bestemd voor natuur ook toegang kregen tot de ANLb-subsidies.
- Gunstiger pachtvoorwaarden: boeren in categorie goud komen in aanmerking voor de 13 ha grond aangekocht door a.s.r. Landelijk Vastgoed heeft 13 ha grond gekocht om te verpachten aan natuurinclusieve boeren (in categorie goud)) en voorrang bij toegang tot grond door de provincie.

- Inspraak in processen; ruime publiciteit in vakbladen, (nationale) kranten en social media en kennisuitwisseling met vrijwilligers. Waardering voor het leveren van diensten.

Mogelijke aanvullende landelijke beloningen

- On the Way to PlanetProof van Friesland Campina.
- Rentekorting bij banken (0,5% op bestaande en toekomstige leningen in vervolg pilot). Beloningen die in ontwikkeling zijn:
- Vergoedingen voor het vastleggen van CO₂.
- Bijdragen uit regiofondsen zoals Kostbaar Salland.
- Bijdragen van landelijke organisaties zoals Trees for All voor een gebiedsdeal.

5. Hoelang wordt er betaald?

De belangrijkste opbrengstenbron is het ANLb. Deze opbrengsten liggen voor zes jaar vast. Daarnaast worden de hoogte en duur van de bepalingen per beloning/beloner en betalingssystematiek bepaald.

Een bedrijfsnatuurplan voor behalen doelen

Elke boer stelt met ondersteuning van LandvanWaarde een 'bedrijfsnatuurplan' op. Hierin wordt een niveau gekozen (goud, zilver of brons) en worden maatregelen geformuleerd om dit te behalen. Een boer doet hierbij dus zelf een voorstel voor de maatregelen om niveaus te behalen.

Uitdagingen LandvanWaarde aangepakt in toekomst

Het stapelen van beloningen in gebiedsplannen op maatwerk heeft al een positief effect op de biodiversiteit in het gebied. Het samenbrengen van belonende partijen in een gebied en het maatwerk leveren aan de boer is een goede formule. Veel betrokken partijen staan achter het stapelen van beloningen. Echter, de invulling van de beloningen door structurele betalingen valt nog tegen.

Dit is dan ook de uitdaging voor de toekomst. De pilot LandvanWaarde krijgt een vervolg in een gebiedsorganisatie met een integraal gebiedsfonds: SalLand Loont. Er wordt opgeschaald naar 50 boeren en naast gestapelde beloningen komt er 150.000 euro extra voor rechtstreekse beloningen beschikbaar. Dit komt dus neer op circa € 3.000 per boer. Een 'New Sallands Deal' waarin concrete voorstellen gedaan worden voor beloningen moet verder input geven aan het stapelen van beloningen. Indicatoren worden uitgebreid naar water, stikstof en klimaat.

6. Hoe wordt er gemonitord?

- De hectaren aan grond beschikbaar gesteld voor biodiversiteit door boeren wordt gemonitord door kaartmateriaal en in samenwerking met de deelnemende boeren.
- Biodiversiteit: het aantal vlinders en kruiden, het aantal broedparen en het broedsucces worden gemonitord. Dit gebeurt voornamelijk door vrijwilligers van Natuur en Milieu volgens het meetprotocol van de vlinderstichting en Sovon.

Referenties

- LandvanWaarde. 2021. *Bidbook LandvanWaarde Werken aan Biodiversiteit*. Van: https://issuu.com/landvanwaarde/docs/lvw_bidbook_a903e7a2e1f84f
- LandvanWaarde. 2021. *De waarde van LandvanWaarde vier jaar verder*. Van: <https://landvanwaarde.nl/%ef%bb%bfde-waarde-van-landvanwaarde-vier-jaar-verder/>
- LandvanWaarde. 2021. *Introductie*. <https://landvanwaarde.nl/introductie/>

Meer informatie

Alfons Beldman
T +31 (0)320 29 35 40
alfons.beldman@wur.nl
www.wur.nl/economic-research

DISCLAIMER: dit factsheet is een weergave van de pilot en niet van de uiteindelijke impact op het inkomen van de boer of het effect op duurzaamheid.

2022-062